

Ил Дархан Анал этиитин быһа сибээһинэн иһиттилэр

Улуус баһылыга А.Т.Ноговицын ый аайы төһөлүк баһылыктарын түмөн бэйэни салайыныы Сүбө мунньаҕын тэрийэр. Бу ый уочараттаах Сүбөгэ сэтинньи 22 күнүгэр улуус дьаһалтатын аактабай саалыгыгар ытылыына. Сарсыарда 10 чаастан саҕаламмыт мунньахха улуус социальнай — экономическай сайдыытын боппуростарыгар эбэх ырытыһы буолла, нолуок инспекцията, счотнай палата, экономика управлениета төһөлүк баһылыктарыгар иһитиннэрин онорон инники үтүгэ сорукары чоскулалылар, ситэтэ суох үлэлтэх төһөлүктөргө ыйылыары онордулар, сүбөтэри биэрдилэр. Биир сөргөх боппуростунан улуустаахы «Саҥа олох» хаһыат уонна улуус дьаһалтата биһигэ үлэтэһиннэрин быһааныан «Биир сомҕо» дигэн ааптаах, улахан сорукардаах саҥа медиа — бырайыак үлэтин туһунан кэпсэтин буолла. Мисэтэтигэр ыйылылар үлэни — хамнаһы сырдытыта, аһыгы дьалхааннаах күмүгэ ойу — санааны сааһылааһыныта, түмсүүнү тэрийингэ туһуламмыт бырайыагы төһөлүк баһылыктара олус сөргөтүлэр.

Күнүгөһү бүтүт кыһалбалары ырытыһан, инники сайдыы олуктарына дьүүлүгүннэгэ аһыгы технология олоххо кирибитэ улахаһыык сөргөхсүтэ. Олтоһоломоннай сибээс сиптимиин модулун ыһаһын туһунаан Саха Ороспүүбүлүкэтин Ил Дархана Егор Афанасевич Борисов Ил Түмөн Мунньаҕар Анал этиитин быһаҕы Чурапчы улуунун дьаһалтатын аактабай саалыгыттан испин буолла. Төһөлүк баһылыктара бары Ил Дархан «Сахабыт Сирэ сайдыары туһугар бары биһигэ үлэтэххэ, үлэ оноромуотун үрдэтэххэ!» дигэн улахан сорукардаах Анал этиитин блоккаларыгар бэлэтэһэн, чуумпуран олорон иһиттилэр. Кэпэр 2018 сылы Саха Ороспүүбүлүкэтингэр төһөлүгүннэ дьарыктаах буоларыгар көмөлөһүү сылыныан биһигэр туһунаан быһаарыа эттиһибитин Чурапчы баһылыктара ытыс тыаһыан ойхотулэр.

Мунньах кыттыһаахтара, инники үлэхэ сүбөһи холбоон, сорукары чоһуламман сааһылыан кыһалтаһан тардаһылар. Улуус дьаһалтатыгар, төһөлүктөргө баһылыктарыгар быһылыгы сыһы дьосхунук түмүктээн, эһиһиги сыһа эрэллэхтик үктэнэһиритэр үтүө сааһылыан аһаһыт.

Афанасий ЗАХАРОВ.

А.П. Илларионов төрөөбүтэ 75 сылыгар

ПАРЛАМЕНТ ИНСТИТУТА АТАҔАР ТУРУУТУГАР АФАНАСИЙ ИЛЛАРИОНОВ ӨНӨТӨ УЛАХАН

Саха сирингэр быһыт ороспүүбүлүкэ үтүктэх юрпһа, Саха Ороспүүбүлүкэтин Судаарыстыбаннай Мунньаҕын (Ил Түмөн) бастакы ытырыһытын Бэрэстэбинтэлэрин Палаататын Бэрэстэһэтэ А.П. Илларионов төрөөбүтэ 75 сылы бэлэттибит.

Афанасий Петрович — парламент институту атаҕар туруутугар, Саха сирин саҥа судаарыстыбаннаһын туһуга уонна ороспүүбүлүкэ статуһа Россия Федерациятын бэлитиксэтин, экономикаһын уонна быраабын туоһуһугар адуһуруутугэр улахан өнүгөөх кили.

Ил Түмөн бастакы ытырыһыта XX үйэ 90-с сылларыгар экономикаҕа, бэлитиксэҕэ бүрүүкэбиг кириһисэ

парламента үрдүкү уонна аллараа палата-лаах бусбута. Афанасий Петрович алла-раа палатаһы — территориальнай уокуруктар-талар Бэрэстэбинталар Палааталарын салайыһыта.

Бэрэстэбинталар Палааталара орүү үлэһир төрүкэ олохтоммута, Афанасий Илларионов хас биһирдигэрэ тус санаалаах, ирдэбиллэх 21 норуот депутата киһирэ салаатын салайан үлэттиһэ.

Парламент бастакы ытырыһын депутаттара ороспүүбүлүкэ сокуону онорор саҥа тиһигин тэрийбит өнүгөөхтөр. Бастаган туран, судаарыстыбаннай быһаас ороспүүбүлүкэтэһи уонна олохтоох уорганнарын үлэтэрин салайар сокуоннар ытыһылыһытара:

«Саха Ороспүүбүлүкэтин Бырабылталыстыбатын туһунан», «Саха Ороспүүбүлүкэтин Судаарыстыбаннай Мунньаҕын (Ил Түмөн) туһунан», СӨ Конституциятын сокуоннара, «Судаарыстыбаннай быһаас олохтоох уорганнарын туһунан», «Саха Ороспүүбүлүкэтин Судаарыстыбаннай Мунньаҕын (Ил Түмөн) хоһуруоһуур комитетын туһунан», «Саха Ороспүүбүлүкэтин дьаһалта уонна сир-уот өттүнүн тэриллиитин туһунан», «Саха Ороспүүбүлүкэтин норуотун депутаттан статуһун туһунан» уола, регионааһы сокуоннар.

Иһини сөргэ Ил Түмөн бастакы ытырыһыта олох-дьаах эйгэтигэр сыһыанаах сокуоннары иннини күөтэ туһута. «Учуунал туһунан», «Библиотека дьаһалатын туһунан», «Харахтарынан инбэлиттэр бырааттарын уонна мэхэһигэрин туһунан», «Саха Ороспүүбүлүкэтин музейдарын уонна музейнай фондатын туһунан» сокуоннар.

Олоххо кирибиттэ. Судаарыстыбаннай Мунньах (Ил Түмөн) дойдуга биһир бастаһыан «Оҕо быраабын туһунан» Саха Ороспүүбүлүкэтин сокуонун ытыһыт.

Ил Түмөн бастакы ытырыһын депутаттара хоһуу дойду олохун-дьаһаһын уратытын учуоттуур сокуоннары ытыһылыны саҕалаһытара. Ол курдук, 1996 с. Саха сирингэр «Хоһу дьаһтаһын иһити туһунан» сокуон олоххо кирибитэ. Ити күннүгэһи тилэх баһтаһа маннаах сокуону таһаһи иһигэр аһан регионнар ытыһылытара. Федеральнай таһымта иһиһиик туһулаах сокуон өссө олоххо кириэ иник. Бу сокуоннар олохто-дьааһа, экономикаҕа туруорулуһубут сорукары толорууга тоһуу күүс буолбуттара. Онон Ил Түмөн бастакы ытырыһыта Саха АССР Үрдүкү Сэбиэтин толору, кыахтааһык солбуйбута. Маныа Афанасий Илларионов онто улахаһын бэлэтиир төрөөтөх.

Афанасий Петрович бодогэ салайаһы-чы, бэлитик, сокуонһуот эрэ буолбакаа, доһитгэр таһаһаах саха норуотун биһир чаһыһай бэрэстэбинтэһэ. Ол курдук А.П. Илларионов бэртээхэй хоһооннору суруйара, олортон үтүгэргэ норуот ырыа-лара буолбуттара. Кини олоххо бэйэтэ туста көрүүдөх поһ этэ. Маны сөргэ Афанасий Илларионов тылбаасчыт, сахалыы ырыалары толорооччу баһылыһыан биһир.

Афанасий Илларионов туһунаан сырдык өйлөбүл Саха сирин олохтоохторун сүрэхтигэрэ орүү баар, умнулуһбат.

Е.А. БОРИСОВ,
Саха Ороспүүбүлүкэтин
Ил Дархана.

А.П. Илларионов торообутэ 75 сылыгар

ЫЧЧАТТАР ХОЛОБУР ОҢОСТУОХТАРА

Бишр дойдулаахпыттын, бөдөн
Государственный деятели, үтүөлүк
юриды, поэты, тылбаасчыты, Саха
саарытын А.П.Исарионовы торообут
дойдугун дьоно олус ытыктаалар,
олорон ааспыт олохунан, үстүгүн кэп
тутталар, айымныларын,
ырыаларын сүрхүтүрүп илбэ
сытталар. Афанасий Петрович олобо
– билигингы ыччакка холобур булар
олук. Кини дьонго үтүө сыһыаннаах
эрмэт доҕор, дьонун аҕа, тапталлаах
күрүн быһыытынан олус ичинник
ахтылар.

А.П.Илларионов төрөөбүтэ 75 сылын болжотун үбүлүйүдэх дыһаһлары сүрүннөспит хамыһыһа салайааччыта Саха Өрөспүүбүлүкөтүн Государственный Муһаадын Ил Түмэн бөрсөддөтөтэ А.Н.Жирков Чураһчыта ыһыһыһыт үбүлүйүдэх тэрэһиһиһэ эһит тыһарын сырдатабыт. Бу аһыһы тыһарыһар салайааччыта ыһыктабыт, талаһыһа сүгүрүйүү уонна ыһаһа хоһобур туттуу санаһара болжоттөһөтө.

«Афганский Петрович Илларионов үгөө атын үйлдүүлж салданын бара турар. Кинн Федерациян ис тутулугар, Федеративнай сыйланын ари олохтоолунга дилинж көрүүлдөөх, судаарьстыбаннай талымнаах үлэнт, политик этэ. Россия дьинг федеративнай сыйланын сыйланын суолун тутууларга дуулуура. Ол тутуулар үлэсбизэ. 1990 сытан сабалдан, 1997 сыла дьори Саха сирэ Россияны килга сыйланын сыйланын суолун политическай-правовой

богпурустарыгар кыгыксытаба диген
сук. Ол курдук, Саха Ороспүүлүстүн
судагыстыбаннай Суверенитетин туумаш
Декларация барылын огорбута, 1992
сыгыахса ыгыгыгыгы Саха
Ороспүүлүстүн Конституциятын
(Төрүт Сокуонун) огорсубута. Союзнай
дугабар уонна Федеративнай дугабар
барыларын огорууга ыгыгыгы
үтүлүспүтэ, салгысыгыта. Бу докумуоннар
үтүс сүрүн балаһыанньалара Афанасий
Петрович хайдах суруйбутунан киирэ
сыгыгыгыгы.

Кийн Ил Түмэн бастахыг Бэрэсдэгтэллэнг үс агаар сэтгэлдээ үзэж, Афанасий Петрович салайсан чөлөөт Бэрэсдэгтэллэнг Палата хүнлэг сарсардагтан хүнлэгтээ дээр сохон тул үзэж, Очирлорго компьютерга бэрэсдэгтэллэнг, эг илийгдэллэнг уруучулан суурайхыг, Афанасий Петрович юрист идэлэх булан, өрсүүлэх сохонг сүүнлэнг байхыг суурайа. Россия өтүтэн сохон системтээ өнхүүлэхэд, айгааран туар булан, үзэлтэн сохон тийнхээрн түгээрн сүх эг. Өрсүүлэх сохон хайдах суулхна, илин багана да, сарсанг хүнлэгтэн хүмүүн да, ханган да туулга сүх үзэлэн барара. Афанасий Петрович кылаан онно тахсыг, суурай, айар дьогрун көрдөгтээ. Бирид: "Сохон айлыг сн биер хооног, поеманы, ырганы айар күлх. Биер эм"

сыйс тыл, эбэтэр сыйаа нуста кинирэн хаашаабына, ырыа молгүүрүн курдук, сокусон эмие молгүүр айыптылаах”,- диир этэн турар. Сокусон сиингэ-ситэн үчүздик сургуунаабына, охсугу үөрөрү. Бол доктэр, муниахстыы олорон ыттыһын таһыара. Олгон молгөх буулаабына кыһыраа, сабыта этэн айманан турара. Сокусон түмүр ис сүтэнигэн кыһалара.

Хомойуус ийни, Афанасий Петрович дыйгыатын ыйаарынан, 55 сааһын тусомбака сылдьан, бу орто дойдуттан барбыта, номуо 20 сыл ааһа охуста. Бу сыллар тухары кинини, биир отуттан, айаа хааларыбыт хоһоонноро сатааллар. Позинида ураты тылһынаада. Сергей Фёдоров

сонеттарын, Расул Гамзатов бастың хоһоондорун уонна нуучча улуу айымньытын "Игорь кинес туһунан кэпэни" сахалыы тылбаастаарыта. Бу тылбаастарыа саха литературатыгар бастың тылбаас баһылыгынан билингвистэрэ.

Кийн сүлжүүр, үзэглээр, хохсон нэрлүүтэр, айхмыллыглар, жүр, санхатгал умуугуйш, кюбэскигити дашал сахадонут-сэрэгити үрлүк таһамна таһшар дьохун ойлох, күүсгэх санаалах тайлааннах ыччигтар уоскуохгээр, тайлахгара. Олуоха ылык кинибиг Афанасий Петрович штыс тылара дьохугар, норуолугар тийб турвохгара.

Анна ЗАХАРОВА.

ҮТҮӨ ААТ ҮЙЭЛЭРГЭ ӨЛБӨӨРБӨТ

Кини ололбут олохун,
ерөстүүбүтүз туруктаах
булуутугар үйлэбиг үлтин,
юрисгэбили уонна, мэнэ
тутууну Чуралчы улуун дьоно-
сэргэтэ, төрөбүт Хайахсын
олохтоохторо, Афиасий
Петрович үрдүк аатын
чигстэхтик сүгэр Хайахсыг орто
оскуланын уорэнч-вилорд
онна учууталлара Сахабыт сирин
лар дьонугар араас
аһалларынан үйөтүгэн
либиг. Бу ытыллыбыт
аһалларга кини төрөбүт-
төрөбүт дьойдута, Хайахсыг орто

Бийыл саха норуотун биир чулуу салайааччыта, Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сударыстыккайны Мунуһаһын (Ил Түмөн) Аллараа Палаататын бастакы Бэрэсситэтигэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үтүөлүк юриһа, билиитик общественнай деятель, талааннаах поэт, тылбаасчыт, биир дойдулаахыт Афанасий Петрович Илларионов төрөөбүтү 75 сылыгар аанаммыт дараалар үлүк тэһимэа ыһтыһыһыһар.

оскулати үгүс үлэни тэрийдигэр,
сүрүүннээһинэ.

1997 сыллаахтан Чурагчы улуутун уонна Хайахсыт нэһилиэгин дыкайталарын, улуустаагы үөрэх управлениетын тэрийиниэринэн Хайахсыт оскулатыгар тэрийэр дыоһураах, общественный үлүс, үөрэххэ астыгыбынай позициялаах улуустут баһыан баһыан үөрөнсүччүтэригэр анаан А.П.Иглариев биргэмийэттигэр улуустаагы “Лидер уонна кини хамаандата” күрээби тэрийэн, кытан кыһылбыт.

Оросуудбүлүү бастан
Президент М.Е.Николаев 1999
сыллах атырдах ыйынаары
уураабынан Хайхсыг орто
оскулагыгар А.П.Илларионов
ата ингерилибитэ. Бу сытан
Хайхсыг нэһилиэгэ Афанасий
Петрович аатын үйэтитингэ үтүс
хайхсаалаах үтэни ылгыта. 1998
сылтан оскуола бастал

общественник үөрэнзэччигээр
А.П.Илларионов аатын лауреат
үрдүк аата инэрэлтэр, диплом
туугарылар. Күн бүгүн бу анал
аакка тиксигит, лауреат аатын
ылбыт, Хайхасыт төһөлүөтүн 18
элэр ыччата олоххо чинник
үктэнэн, бары үрдүк үөрэхтэнэн
ороспүүбүлүө араас
улуустарыгар үлэтин-хамсыы,
айа-тута сылдьалара барыбытын
өтүөт.

2000 сылтан Хайахыг орто
оскулатын биir бастыг
учуутала, Саха
Өрспүүбүлүкэтин үэрдиритин
туйгуна Е.И. Кузьмина
дэрийинитигэн «Илларионов
табылалар» дигэн хоһоон күрүзү
ытыгыллара үтүккө кубуллала.

Бу олус нигэригүнэй, кэли дууһатын таарыйар, улшхан нигэр суолталаах тэригүн үүнэр ыччак сайдарыгар, ниниэкини торумна-нарыгар уонна Афанасий Петрович олохтоб олоро мэтэ-

хамнаа, ага-сууга үйлдвэрээр
комо бусдара саарбахтаагт. Биш
мангын үйлдвэр тэрэниингэн
Хайхыг нэһилэгтэн историко-
красведческый музейыгар анал
кубинет сиббулан үгэлиг турар.
Сыллага "Уунабын сиббоки
дьербэтүн" дээн өрөспүүбүлүкэ
таһымнаах ырыа күрөбү үрдүк
таһымыга ыһтыллаа.

Быйыл сайын Афанасий Петрович Илларионов ыглык аатыгар сүгүрүйөн, өрөспүүбүлүк салалтата, улус үгүс дьонго-сэргэтэ, биир дойдулаахтара, үлээннээхтэрэ, кини онгортон аастыт үлэстэбит, сыраласпыт дьуалатын үйөтүтэч, кини сырдык аатыгар ыглык ыһаагы асытыһыт.

Афанасий Петрович 75 сылын болгонтир дьаһалларга Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэн бэрэссдээтэлэ А.Н. Жирков салайар Өрөспүүбүлүкэ хамыһыйата тэрилтэн, улахан үлэ барда. Балартан ордук суопталаахтарынан нэһилиэги тупсарыыга үлэ буолла.Төрөөбүт нэһилиэгэ Хайахсыг федеральнай программада кыттан Грант ылары ситистэ. Көһөрүүгэ тийбон баран төрөөбүт сиригэр Эдьигээнгэ (Кыстаһамна) мемориалнай дуоска тууруорулуна. Аны Афанасий Петрович ороскуна

төрөөгт хүнээр, алтныны 18 чадлыг ашиглаж үнэтэй ангамыг сонгож Хайахыг төлөөлөгч арьслан бэрт элбэх юуныг түмт, улусна олус итгэл, үрлүк тахымнах даяалалар тэргүүлнэ батылланлар. Дун – сэрлэ, чуслан олхотгоор олус ашигтайлар, мөхтөөлнэлэр.

Бу үбүлүүйдөх дьаһаллар
ыттылалларгар, биир
дойдуулахыг аага
ү й э т и т и л л э р и г э р
оростүүбүлүөбүт Ил Дархана
Е.А. Борисовка, оростүүбүлүө
хаманыйыттан чилиэнэригэр,
чуолан Саха Оростүүбүлүөстүн
Ил Түмөн Боростүүбүлүөстүн
Александр Николасович Жирковка,
бары үлэни-хаманы сүрүтүөсүг
министериетибигэр, тулашпах
б и д э м э с т и б э л э р
салайдаччыларгар дириг
махаббатын дигэбим!

Оссо тогүл, махтан туран,
бүгүлгү айылыартан
сигээривек кумүт алгыстаах
бушун, сүдү автаах салайаң-
чыбыт Афанасий Петрович
сырдык атаа үйлөргө
длобунаабы, түмсүүнү, үлөз
көбү, сайдыыга дүлүлүүнү
тэрийс, уугулуу турокс.

А.ТНОГОВИЦЫН,
"Чурагчы улууһа
(оройуона)" МТ баһылыга.

Үтүө киһибит сырдык аатын
үйэтитиигэ түмсүүбүт дьоһун буолла

Кизн туттар биир дойдлуахпыт, бөдөн Государственной деятель, Саха Өрөспүүбүлүктүн үгүөлэх юриһа, поэт, тылбаасчыт, Ил Түмэн бэрэстэбиитэллэрин Палаататын бэрэссэдээтэлэ Афанасий Петрович Илларионов төрөөбүтэ 75 сылыгар анаммыт үбүлүйдэххэ тэрээһиннэр, төрөөбүт дойдутугар Хайахсыт нэһилиэгэр ытыллан, дыон өйүгэр – санаатыгар, сүрээгэр – быарыгар олус истинник иигэн хааллылар.

2016 сүүлээххэ ыам ыйын 10 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкүтүн Ил Дархана дьаһал таһааран, 21 киһиттэн турар улахан тэрийэр хамыһаһыана биэргэспитэ. Салтыы быһылгыты дыыл олунньу 27 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкүтүн Ил Дархана дьаһалта эбии уларытылылары киллэрэн, үбүлүөй тэрээбинин үлэтин өссө тэттимирдэн, өссө чопчулаан биэрбитэ. Өрөспүүбүлүкэҕэ, Чурапчы улуутун таһымыгар, Хайахсыг нэһилиэгэр тэриилибит хамыһаһыалар биэр ситимнээхтик, үрдүк таһаарыылаахтык күн бүгүнүгэр диэри үлэтэн кэллэбит. Биллэҕи биэр дойдулаахпыттар өрөспүүбүлүкэ салалтата улаханньык ытыктаан, болгомто уурбугтарыгар, Ил Дарханна Е.А.Борисова истинг махтал тылларын аһыабыт.

2017 снл Хайахсыка "Норуот кобулээниин" сылынан билдэриллибитэ. Онно тирээирэн, А.П.Илларионов аатын үйэтиги үлэһэрэ нэһилиэннэ түмэсүүтүнэ, элбэх дьаһаллары кобулээниинэн садаламмыта, кини олохун, дьонун-сэргэтин үөрөмүгүт оскуолатын туһунан кини арааҥа сырдатты, ийитиннэри билээннаахтык тэриллибитэ. Бэс ыйын 15 күнүгэр "Уунабын сибээки дьорботун" дьон улуус таһымнаах үбүлүүйдэх үрүт тунах ыһаах ыытыллыбыта. Бу тэрээһини нэһилиэннэ элбэх уларыйыһылар, ол курдук, ыһаахтылар сирин саҥардан, саҥа "Ой-аймак сыһыанар паарката" дьон ааҕтаан саҥа 5 урайаах, 3 бөлөҕүнээх, оолор сирдэх, трибуналаах, оҕо оонньуур илосналкалаах, сыһыаналар паарката нэһилиэн дьонун-сэргэтин комотутун, улуус ойбулутун тутулунна. Манна биир дойдулаахпыт А.П. Илларионов "Слово о полку Игореве" тылбааһынан Алексей Прокопьевич, Мотрена Степановна Павловтар салайар Саха Сирин үүтүр коллунэтин театрын артыыстар, режиссер А. Титиоров туруоруутунан театрилизаваннай дьүһүйүүнү бэрт сэргэтик оонньоон көрдөрбүттэрэ. Маны сэргэ ыһаахха Афанасий Петрович ырыа буолбут хоббоннорулар "Уунабын сибээки дьорботун" дьон 3-с тогулун ороспүүбүлүктээһи ырыа күүсүрүһа, "Хатан Байбал хаамыската, хабылгыта" күрэх, "Алаас кыһа" кэрэ куолар күүс күрүстэрэ, "Күлүмэх күүстэх Күүнэ Боҕо" күрэх үрдүк таһымна ыытыллыбыт-тара.

Атлардах ыйгар Чурапчы колхозстарын Хоту коһорүү 75 сылын чэритингэн, Афанасий Петрович торообут сиригэр Эдынгээпгэ мэңэ таас туруорулган, киһи аатын үйэттигигэ биһр сүдү тэрээһин буолбута. Ол күнүгүтүн балаһан ыйын 12 күнүгэр Эдынгээп улуунун баһылыгы Алексей Егорович Манларов, улуус баһылыгынын солбуйааччылары, Кыстатыам нэһилиэгин баһылыгы Надежда Николаевна Сергеева кэлэн дьонго-сэргэҥү үтүө тылларын этэн барбыттары. Алтынны 18 күнүгэр Афанасий Петрович Илларионов торообут күнүгэр, хоһоонго хоһуйбут Хайахсытын сиригэр, киһи аатын үйэттэр сквер аһыллыта буолбута. Манна Афанасий Петрович олохун артыһа Венера Егоровна Илларионова, Саха Өрөспүүбүлүкэтин (Ил Түмэн) Государственный Мунньахын бэрэссэдээтэлэ Александр Николаевич Жирков, Чурапчы улуунун баһылыгы Андрей Тимофеевич Ноговинцын, Чурапчы улуунун депутаттары Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Яков Павлович Оконешников, Хайахсыт нэһилиэгин баһылыгы Василий Васильевич Прудетцай буолан скверни үөрүүлөөх быһыныга-майгыга, кыһыл дьонгоһун быһан арыыйы буолбута. А.П. Илларионов аатын сүгэр Хайахсыт орто оскулатын иһинэн үлэллэр Мария Николаевна Петрова салайааччылаах, Н.В. Лукин аатынан оскула музейыгар Афанасий Петрович Илларионов олохун, айар үлэтин сырдатар экскурсия, кылаас чаастара, оҕолорго үөрүүлөөх линейкалар буолан ааспыттара. Бу күн улуус дьаһалтатын дьэтигэр Илин Энэр улуустар депутаттарын семинардара тэрийдэн кытыллыбыта. Ону тэнгэ эбиэттэн кыһа Чурапчы нэһилиэгэр “Айылгы” кулгуура уонна духобунас киһингэр общественность үөрүүлөөх мунньаҕа тэрийдэн А.П.Илларионов аатыгар сүгүрүйүү, олохун күрчүктэрин, үлэтин ахтыы буолбута. Истиг – иһирэх ахтыылардаах киһэ буолан дьон күтүн түһүтэ, сүрэххэ сырдык ойдобул буолан иттигэ.

Өрсүүвүүлж салалтаныг, чуулан тэрийг хамгаална бэрээсдээтэйгэр А.Н.Жирковка, улуусыг багшлыг А.Т.Ноговцацнага уонна бары үлээбэгт; дьаахаларга кыттысныг дьоммутугар – сэрээбэгтээр Хайахсыг нэбилээгн аатыгтан илгитик – истигтик махтанабыт. Биир дойдусаахныг сырдык аатын үйээтээр дьаахалар Хайахсыг дьонун – сэрээтүн олус түмтүүлэр. Нэбилээк сыла была кыттыллыбыт тэрээбиннэртэн тирэх ылан инники былааннары торумаага. Бүтүнгү ыччаттарбыт Афанасий Петрович Илларионов олобул, үлэгин үтүү холобуругар уһуйуллан үүнүөхтэрэ- сайдыахтара, Хайахсыг нэбилээгн аатын үрдүктүк ааттыахтара.

В.В.ПРУДЕЦКАЯ,

“Хайахсыг нэвчилээ” МТ дэаалтатын баһылыга.

Very Good 50 cent

“Улуу Кыялы” 50 сыла - А.Л. Ильяринов сүтүргөсү кытта. - Түрүктүн
1995 жыл.

Үйэтитиигэ үлэлээн патриоттары иитэн таһаарабыт

Афанасий Петрович Илларионов аатынан Хайахсыт орто-оскулатын директэрэ Федор Игнатьевич Борисов билинилээх биир дойдулаахтарын үйэтитинигэ, оскуола утуулаагы дэаһаллары ымытыга кыттыытын туһунан билиһиннэрэр:

“Бишр дойдулаахпыт Саха
Өрөспүүбүлүкэтин үтүөлээх юриһа,
Государственной Муннаах (Ил Түмэн) бэрэ-
стэбиннэлэр Палтатарын председателэ, поэт
А. П. Илларионов аатын билигин оскуолабыт
1997 сыллаахтан сүтэр. Ити сыл Афанасий
Петрович аатын үйэтитингэ аналлаах
Президент М.Е.Николаев Ийаабы тахсыбыта.

Оскулабыт кини аатын ылыбыт салыттан улуус үрдүкү кылааһын оҕолорутар (9—11 кылаастар) „Лидер уонна кини хамаандалар“ дигэн куюнуруу ыытар. Кыайылылаахтар А. П. Илларионов аатынан бириэмийэ лауреаттарынан буолаллар. Иккилин сыт буола-буола ыытыллар күрэһи быйыл 20-с сылбыттын өнгөрдүбүт.

Обо аавар, суурай дьобурун сайынналар
 сыллаах, бэниэ кылаастан үһөөс кылааска
 үөрэнэр оҕолорго „Илларионов аабылара“
 дүгн сэрэгх дьаһал тэрийлэн килэ. Манна
 Афанасий Петрович Илларионов
 хохонноруттан аадаллар уонна биир дьылээрэ
 суурийбут хохоннорун кизэ дүүлүгэ

таһнаараллар. Сыллата оёолор кыгтар
таһымнара үрдөн иһэрэ олус үөрдэр.

Оскуола биир бйыланнаах үлэтинэн Саха АССР утуултох учуутала математик Максим Дмитриевич Дорофеев бирийингэр математикада олимпиада ыытабыт.

„Кут-сүр“ улуустаагы уус-урагаанынлары байыл II-с төгүлүн ытыллар. Тэрийтэччилэринэн өрөстүүбүлүккө кизиник билэр Олонхо пропагандаистара Мария Андреевна, Валерий Петрович Герасимовтар сатайааччылаах улуустаагы олонхо ассоциация уонна олохтоох оскуола коллектива буолаллар.

Бү тэрэһинизрбэнтигэр улууһ дьаһалтата, улуустаагы үөрэх управлениета уонна олохтоох тэриигэлэр көмөлөөллөр. Кинилэргэ махталбыт улахан. Үйэтигин хайысхатыгар болгомто уурарбыт олус наадылаах. Ыччатарбыт тулуу дьоммут олохторун, уларын үтүө хоһобуругар пиригт буолан иттиһэн тахсалларыгар баҕарабыт. А.П.Илларионов аатынан Хайахсытгаагы оскуола үүтүн – сайдан, саваттан -сага талааннаах ыччаты итэн – үөрэтэн таһаара туруо дээн иһинки үлөбүтигэр эрэлибт улахан⁶⁶.

КНЕЗОВ А.М. СЛЕДСТВО.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэннн бастаагы мунньаҕа. Тохсунньу 25 күнү, 1994 сыл.

Кэс пыл

Чурагчы оройуонуттан төрүттээх биир дойдулаахтарым!

Саха Республикатын Государственной Муныабын (Ил Түмэн) аатыттан Чурапчы улуусуну үлээт дьонуну үлээниэххэтирэн, ыччактарынан сааһын салаалыбытын бэлэтиир бырааһынныгынан — ыһаабын иттиитик, истигтык эбурданын.

[illegible]

Он дотой үүнийг, дон-сэрээ сүргэнээ хөтөвлүүлнэ. Чурагчы үзэгийн дондоо күүх далай
бийагчтатмак салсууа, күрүгэмнээх үзбэ туурактатара арайах хонук хаалма. Бүгдтү
күннээх аюулхуугар тоһе да ырахагчтаттар уосхоннээхээр, охору тууруура, сулу-ийни
тобууруа Чурагчылар илгичи күүгнээ сүндьахтатара, түмсүүлээх уонна тэрээһиннээх
буулаахтатара, ыччанттарын, кыаһиат-түгээһинт дьоннотун көрүөлтэрэ-истээхтэрэ,
араагаччылаахтатара диги эрэнбиг.

Чуулсны үзлэний дотоо авах урлагтай аздаагүйгэр, оюундаах хүнээр-дөөлөр
дэлхийнмэргээр оюунсарбаатай, дөвсгөөртүүх-соргулаахтэй, ийнхигээ дүрийг эрхэгээх XX
үйэни түмэнүүрүүтүүгэр баарарабын.

+ Халдарноно

Бэрэстэбингэлэр Палааталарын Бэрэссэдэтэлэ А. Илларионов
Дьокуускай к. 1997 сыл от ыйын 5 күнү.

